

ljudi smerti po kužnih kozah varjejo in branijo, de se človeškemu narodu od Bogá dana lepôta ohrani.

V Ljubljani je začel rajnki Dr. Vincenci Kern v letu 1798 koze staviti, in sicer jih je v prvem letu 60 otrokam stavil. Zdej je že povsod stara navada, de se otrokam na spomlad kozé stavijo.

(Konec sledí.)

Velki letni zbor c. k. krajske kmetijske družbe.

(Nadalje.)

Gosp. Dr. Struppi, sedajni oskerbnik Ljubljanskiga družbniga verta na Poljanah, je popisal sadne in murbne drevesa in vse karkoli je bilo letas na tem vertu sejana ali sajeniga. Reja murbnih dreves se je na Krajskim močno povzdignila in po Dolenskim in Gorenskim so se je jeli kmetovavci zlo poprijemati. Kmetijska družba bo tedej skerbela, de bo vsak, kdor koli bo hotel, po nizki ceni murbnih drevesc ali pa tudi semena dobival. Po popisu gosp. dohtarja stoji na imenovanem vertu zdej 520 starejih murbnih dreves; nekoliko izmed njih jih je za pičo židnih gosenc namenjenih, nekoliko pa de se bo seme od njih jemálo. Razun teh 520 dreves stoji še 17 tavžent drevesc beliga in moretjanskiga plemena razne starosti za prodajo pripravljenih, 2 tavžent drevesc pa velikolistnatiga plemena. Letasnje leto je bilo 6 tavžent drevesc po nizki ceni prodanih, nekaj pa tudi brez plačila kmetam podarenih. Dva funta semena je bilo za posetev pripravljeniga, ki je zdej že posejano. Po takim ravnanji bo v malo letih kmetijska družba v stanu, vsako leto kakih 10 tavžent murbnih drevesc kmetovavcam podati, kér imamo za gotovo pričakovati, de bo gosp. Dr. Struppi lepó naprej peljal in od leta do leta razširjeval, kar je gosp. Dr. Orel, poprejšni oskerbnik tega verta, osnoval.

Tudi za sadjorejo bo gosp. Dr. Struppi, karkoli bo moč skerbel; v ti reči bo pa več truda in časa potreba. Zdej stoji na vertu 502 odrašenih sadnih, večidel žlahtnih dreves, od kterih se bojo cepi jemali. Letas je bilo od 5 tavžent jabelčnih divjakov 3 tavžent cepljenih; dva tavžent pa, ki jih je ostalo, bodo drugo leto cepljeni, in tudi 8 sto hruškovih divjakov, ki so letas bili v vert zasajeni. 1 funt jabelčnih in pa pol funta hruškovih pešká, ki so bile lani sejane, lepo rast obetajo. — Razun tega so na vertu posajene podzemeljce iz vsih kantonov cele krajske dežele v ta namen, de bi se obilno semena pridélalo, to je: tistiga praviga semena, ki se po cvetji v podobi majhnih jabelčkov prikaže. — Vsejane so za poskušnjo še mnoge ptuje žita, rusovski lan, angležki peteršelj, buče tistiga plemena, ki po centu vagajo, akacijevo in smerekovo seme, divji kôstanj, i. t. d.

Kmetijska družba ima tudi na Ljubljanskim mahu (močirji) 25 oralov veliko zemljiše, ktero so ji rajnki Cesar Franc kupili, de ga imá — sosedam v izgled — obdelovati; 2 tavžent goldinarjev so ji v ta namen podarili, in pervolili, de se sme Francovo zemljiše imenovati. Gospodu Drju. Orlu je to obdelovanje izročeno. Razun 6 oralov je že vse obdelano v njive, senožeti in gojzde; to zemljiše je bilo v začetku nar slabiji na celim mahu; pa ravno takó je moglo biti, kér so rajnki Cesar ukazali, de naj kmetijska družba drugim sosedam v izgled močirje po nar boljši vednosti obdeljuje.

(Konec sledí.)

Nesrečne prigodbe — drugim nauk.

Ni davnej kar je neki Mitrovčan voz vina v Karlovcu v Slavonii kupil, ktero mu je znan voznik v Mitrovic peljal. V terg pridši, ki mu je Ruma ime, se v neki gostivnici vstavita, in se ondi vina čez mero

navlečeta. Od tam že zvečer pôzno odrineta in se na polne sode vsedeta, in ko se proti Mitrovcu dremaje peljata, se jima voz polomi; Mitrovčan pade pod sod, ki je 10 veder vina deržal, voznik ovehne pa na drugo stran vozá. Kmaló po tem so ju obadva spijoča našli; eniga v časnim, drugiga pa v večnim spanji.

(Smert po vžitih starih jetrenih klobasah). Na Bavarskim so 2. dan pretečeniga mesca en kovač, njegova žena in en šivar, ki je per kovaču v deli bil, stare jetrene klobase jedli. Hud strup, ki se v starih jetrenih in kervavih klobasah zaredí, je nar poprej kovača, in potem šivarja ob življenje pripravil, kovačica pa je tudi takó hudo zbolela, de so jo javalne smerti oteli. — Glejte bravci! de je res, kar smo vam že večkrat perpovedovali!

Slovenski oglednik. *)

1. list.

Stricu Jurju, metlárju v Rovtah.

Preljubi stric! v serce me je veselilo viditi, de si tudi Ti par petie za Novice poslal, in pokazal, de imate tudi Rovtarji glavo in sercé na pravim kraji, in de marsikteriga mestnjana in širokoustniga bahača osramite, ki vas zaničuje. Pa takó je svet vstvarjen in ne jez, ne Ti mu ne moreva pomagati, de je večidel — narobe svét. Ne maraj nič: Ti si pokazal, de so hribovci tudi umni ljudjé; zató Tebe izmed vsih družih povzdignem in Ti ta list pišem. Tode ne misli že, de si nehal Rovtar bití in de si že več ko Rovtar, če Ti pišem; metlár si in boš ostal, in ravno kér si metlár, Ti pišem: prvič de Te potolažim, drugič pa, de pameten odgovor od Tebe dobim na vprašanje, ktero na sklepu tega lista bereš.

Vem, de boš sterme gledal pri besedah „de Te potolažim“, pa kaj čem, reči Ti moram, de ste Ti in vsi tvoji bratje v nevarnosti ob svoj kosčik kruha priti, kteriga si s metlámi v potu svojiga obličja zaslužite. Zakaj de ste v nevarnosti, boš zdajci zvedel. — Glej ravno zdej pridem iz mesta, kjer sim imel opravke, ves oprášen kakor mlinar in prahú sit, de se ne morem odkašljati. „Bog se usmili, kje si bil, de si tak?“ me vpraša prijatelj. Rad bi mu bil odgovoril, pa kašel mi ni pripustil. Jezil bi se bil, če bi se plačalo, nad vsako neumnostjo jezo spušati. Misli si mojo nadlogo. Pot me je peljala po mestu ravno za dvema ženskama iz predmestja; našopirjeni ste bile in košati, de si Rovtar ni vstani misliti kakó. To bi še nič ne djalo; ali krila ste imele takó dolge tudi, de si ga je vsaki ped dolgo po tleh vleklo, in kér je bil ravno silno velik prah, je bila za njima taka megla prahú, de tri pedi pred sabo nisim muhe razločil. Mislil sim si: ubogi Jurče! čimú se domá z metlámi ubijaš? Ljubljana jih ne potrebuje in jih ne bo potrebovala, dokler se bodo ženske takó nosile. — Vidim Te, dragi stricek, kakó metle v en kót, Novice v drugi kot mečeš, de Ti kaj taciga povedo; pa ne maraj nič, saj veš de je ženska nošnja današnji čas taka, kakor ženske misli, danes dolga, jutri pa kratka do kolén. Le pridi kmalo v Ljubljano z metlámi in stavim, tistih hišinj in kuhare, kterim si o Trijaci svojje metle prodál, v njih dolzih novih krilih ne boš poznal več, in če drugič prideš tudi ne; verjemi mi de ne. Zakaj pobrale bodo vse, kar bo njih gospodinjam odpadlo; in to pride vse iz tega, kér hoče današnji dan vse gospá biti, in nej bo komaj mesec v

*) Dajali bomo od časa do časa liste temu enake v Novice, in mislimo, de bomo z njimi marsikterimu domorodcu vstregli, akoravno vemo, de nam bo ta ali uni zabavljivost očital. Mi pa ne bomo namena Novic nikoli prezérli, kteri je: učiti, podučiti, hvaliti vsaciga, komur hvala gré, in s kersansko ljubeznijo in rahljimi besedami grajati napénosti, in poboljšati, kar se poboljšati da — k pridu našiga naroda.

Ljubljani. In glej, Jurče, ta kuga se počasi tudi na kmete zanaša. Kaj bo iz našiga naroda, če bo šlo vse takó naprej! Pred sabo imam ravno neke némške Novice, v kterih tole berem: „Stan vsaciga naroda se da nar bolj iz šeg pri praznovanjih, iz varčnosti in zapravlživosti v obléki in pri pojednjah prevdariti“. — Kakšín je stan slovenskiga naroda, če ga po obleki prevdariš? To je vprašanje, ktero Ti dam, de odgovoriš

svojimu

stricu Mihélu v Ljubljani.

Somenj o Trijacih v Ljubljani.

Od tega somnja ni nič posebniga povedati. Drenja ni bilo velikiga. Malih kramarjev in kramare je pa čedalje več na somnišu viditi; iz tega se vidi, de je res, kar pregovor pravi: „kramca je mamca“. Tudi živine so precej vkup pergnali. Govedina je bila po stari navadi polna blata in nesnage: za dve njivi bi si bil človek lahko od nje gnoja nabral. Na konjskim somnji se je zopet en velik mešetar na vso moč in sicer takó derl in perdušal, de je že ob enajstih ves hrebav bil. Gorje pa tudi tistimu, kteriga roké ta velikán v pest dobí: takó neizrečeno plôska na-nje, de morajo žule dobiti.

Domačinstvo.

(Slava krajnskiga regimenta). Kér Novice, pridnim čbelicam enake, rade nabirajo, kar je domovini v čast, in kér so tudi lani slavni nagovor Njih ekscelecije našiga milostljiviga knezo-škofa, gospoda gospoda Antona Alojza ob času blagoslovljenja novih bandér, v čast domorodniga regimenta v prijetnim slovenskim jeziku razglasile, naj še svojim bravcam povedó in za prihodnje čase — vnukam v izgled — ohranijo, kar sta dva nar imenitniših generalov od krajnskiga regimenta pred 12. leti pisala.

V letu 1834 se je domorodni regiment na Laškím takó verlo obnašal, de ga je ces. kralj. general kojništva in vojvoda avstrijanskiga vojništva na Laškím, slavni grof Radecki častno pohvalil v dopisu, kteriga je on iz Limbjat 24. dan Kimovca 1834 generalu brigadirju tega regimenta, Baronu Nagldingerju pisal, rekoč:

„Oní so mi, moj ljubi general! včerej neizrečeno vesel dan napravili. Naj prejmejo zató mojo serčno zahvalo. Komej sim se danes zjutrej zbudil, in že mi je pred očmi bil Voher s svojim junaškim regimentam, de si lepšiga človek misliti nemore. Naj povedó to vodju tega regimenta; jez pa bom šedanes presvitlimu Cesarju na znanje dal, kar se mi je včerej takó globoko v serce vtisnilo“.

Zlahtni gospod Voher je bil tačas vodja (oberstar) našiga regimenta; predenj je pa regiment iz Laškiga zopet domú odrinil, so presvitli Cesar mnogozasluženiga gospoda Voherja že za generala izvolili. On tedej s svojim regimentam ni več v Ljubljano nazaj prišel in je le po pismu od tadajniga c. k. dežel'niga poglavarja, gospoda barona Šmidburga slovó vzel, kterimu je med drugimi rečmi tudi tole pisal:

„Njih Ekscelecija, ki po očetovo za prid Njim izročene dežele in domorodniga regimenta skerbijo, bodo gotovo z velikim veseljem zaslišali, če Jim povém, de so se čversti sinovi krajnskiga regimenta na Laškím slavno slavno obnašali. Takim vojakam je lahko vojvoda biti; z lepim zadržanjem, dobrovoljno in natanjčno pokoršino in z gorečim trudam so se v vsih zadevah po junaško védli in si povsod čast in slavo pridobili“.

Z velikim veseljem bo vsak domorodec takó hvalo bral; vsak Krajnec pa bo spoznal, de je častno, svojimu milimu Cesarju v versti tacih junakov služiti. G.

Oznanilo.

Delitev daril za bike bo ta mesec za Ljubljansko kresijo: v Ljubljani 23. dan za Ljubljanski in Smledniški kantón; v Moravčím 26. dan za Mekinski, Zaloški, Podberdski in Krumperski kantón; v Loki 27. dan za Krajnski in Loški kantón; v Terziču 28. dan za Radolški in Terziški kantón in za kantón v Beli peči;

za Novomeško kresijo: v Kočevji 25. dan za Ribniški, Kočevški in Turjaški kantón; v Metliki 26. dan za Poljanski in Krupški kantón; v Žužemberku 27. dan za Zatičinski, Žužemberški, Višinski in Trebinski kantón; v Šentjerneji za Novomeški, Kerški in Kostanjevški kantón; v Radečah 28. dan za Mokronoški, Boštanjski in Merniški kantón;

za Postojnsko kresijo: v Idrii 25. dan za Verhniški in Idrijski kantón; v Cirknici 27. dan za Postojnski, Planinski in Šneperški kantón; v Zagurji 28. dan za Ipavski, Senožški in Bistriški kantón.

Po oznanili c. k. krajnskikh kresij odborstvo c. k. kmetijske družbe.

Urno, kaj je noviga?

(Perve letašnje češnje) so v Ljubljani prodajali Ipavci 14. dan tega mesca. Dva dni pred smo pa že rudeče jagode zobali, ki so v Ljubljani pod milim nebam dozorele.

Vganjka.

Povéj imé prezale mi device,
Od ktere ravno priča zemlje lice;
Godov čez jézer je že doživela,
Al djal bi, o vsakim je le omladela.
Časté fantiča v nji narodi ení,
Enaka bognji pa per nas slovi,
Radosti rajske obzorej trosi. O.

Popravik.

V poslednjim listu v prvi versti 19. sostavka kemije namesto obstoječ iz kislogáza in vogelnokislogáza béri obstoječ iz kislogáza, gnjilogáza in vogelnokislogáza.

Današnjimu listu je perdjan poslednji del bukvic pod nadpisam „Miloserčnost do žival“. S tem so cele bukvice dokončane, ter se zamorejo zvezati dati. Od vsih strani slišimo veliko hvalo teh bukvic. Bog daj, de bi jih vsak otrok, pa tudi odrašeni ljudjé po Slovenskim práv pridno brali in si tū dane poduke globoko v serce vtisnili! Za šolske darila (premije) mordè ni boljših bukvic ko so te, če se dajo v ličin zavitik zvezati. Naj bodo tedej šolskim gosp. ogledam in vodjam, in pa učenicam v ta namen živo priporočene! Pri gosp. Blazniku se dobivajo v prostim zvezku po 10 kr. Kér jih imamo pa le 100 iztisov odveč, naj se urno oglasi, kdor jih dobiti želi.

Žitni kup.	V Ljubljani		V Krajnju	
	16. Velkitravna.	11. Velkitravna.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	1	55	2	5
1 » » banaške...	2	6	2	10
1 » Turšice.....	1	6	1	7
1 » Soršice.....	—	—	1	30
1 » Reži.....	1	30	1	38
1 » Ječmena.....	1	8	1	20
1 » Prosa.....	1	8	1	15
1 » Ajde.....	1	1	1	3
1 » Ovsá.....	—	51	—	54